

Gemeente
Woudenberg

RAADSVORSTEL 2019

**Datum
voorstel:** 17
september
2019

Registratiekenmerk:

Raadsvergadering van : 31 oktober 2019

Vergadering Commissie van: 8 oktober 2019

Portefeuillehouder: A.J. Vlam

Behandelend ambtenaar: S.M.T. van der Marck / A. van de Bovenkamp/Z. van den Boogaard

Afdeling Interne dienstverlening

Onderwerp / voorstel: Beleidsbegroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023

Aan de Raad.

Voorstel

Wij stellen u voor de Beleidsbegroting 2020 en de meerjarenbegroting 2021 tot en met 2023 vast te stellen.

Hierbij bieden wij u de Beleidsbegroting 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2023 aan. In de beleidsbegroting is vastgelegd hoe we onze doelen en resultaten de komende jaren financieel verantwoord vormgeven. Leidend daarbij is de Kadernota 2020-2023, vastgesteld op 11 juli 2019. Om tot een duurzame financiële begroting te komen, is bij de vaststelling van de Kadernota 2020-2023 besloten voor de periode 2020-2023 gemiddeld € 250.000 per jaar te besparen. In deze begroting presenteren wij u bezuinigingsvoorstellen van gemiddeld € 278.000 per jaar.

In de Beleidsbegroting 2020 laten we zien hoe we met 36,4 miljoen euro alle taken gaan uitvoeren en goed voorbereid zijn op de toekomst. Naast de uitvoering van wettelijke taken en voortzetting van huidig beleid vragen maatschappelijke ontwikkelingen sturing en inzet van de gemeente. Denk hierbij aan de energietransitie, inspelen op klimaatverandering, vergroten van de biodiversiteit, ontwikkeling van het landelijk gebied, duurzame mobiliteit en de nieuwe omgevingswet.

Ook het sociaal domein blijft sturing en monitoring vragen. Het aantal jongeren dat zorg nodig heeft blijft gelijk, maar de ingezette zorg duurt wel langer en is kostbaarder. Woudenberg heeft relatief veel oudere inwoners, waarvan velen langer thuis blijven wonen. Ambulante zorg en dagbesteding nemen hierdoor toe. Gemeenten worden door het Rijk gecompenseerd voor deze hogere kosten, maar dit is in meerjarenperspectief lang niet toereikend. Ook wil het college blijven investeren in een gezonde leefstijl en het laten meedoen van inwoners door het sluiten van lokaal Sportakkoord en begeleiding van werkzoekenden naar werk.

Het is van belang om de gemeentelijke dienstverlening gelijke pas te laten houden met de groei van de gemeente en de nieuwe taken, zodat ook de uitvoering van wettelijke taken en vastgesteld beleid geborgd blijft. De groei van de gemeente leidt tot meer dienstverlening aan inwoners en ondernemers, zoals vergunningen en toezicht en in het beheer van de openbare taken. De gemeente werkt voorts aan de Regionale Energiestrategie, het verduurzamen van woningen, het opstellen van een warmtevisie en lokale activiteiten op gebied van duurzaamheid worden voortgezet. Het oppakken van nieuwe uitdagingen vraagt intensievere samenwerking met ketenpartners en met gemeenten in de regio.

Begrotingsresultaten

Om tot een duurzame financiële begroting te komen, is bij de vaststelling van de Kadernota 2020-2023 besloten voor de periode 2020-2023 gemiddeld € 250.000 per jaar te besparen. In deze begroting presenteren wij u bezuinigingsvoorstellen van gemiddeld € 278.000 per jaar. Deze besparingen zijn als aparte paragraaf in de algemene toelichting in de begroting opgenomen en verwerkt in een stelpost. Na definitieve besluitvorming door de gemeenteraad worden de voorstellen financieel verwerkt in de begroting.

De beginstand van de begroting 2020-2023 is gelijk aan de eindstand van de vastgestelde begroting 2019-2022 en de tussentijdse raadsbesluiten van november 2018 tot en met juli 2019 welke gevolgen hebben voor de begroting 2020 en volgende jaren. Vanuit deze cijfers is het financieel perspectief voor de begrotingsjaren 2020-2023 verder inzichtelijk gemaakt. Deze is als volgt opgebouwd:

Begrotingsresultaten (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	Totaal
Vaststelling begroting 2019-2022 (raad oktober 2018)	159	192	221	221	793
Tussentijdse aanpassingen naar aanleiding van raadsbesluiten					
Aanpak ondermijning 2019-2022 (raadsbesluit 29 november 2018)	-27	-2	-2	-2	-33
Investeringskrediet huisvesting gemeentehuis (raadsbesluit 20 december 2018)	-1	-1	-1	-1	-4
Bestrijding eikenprocessierups (raadsbesluit 24 januari 2019)	-15	-15	0	0	-30
Tussentijdse aanpassingen naar aanleiding van de kadernota 2020-2023					
Diverse mutaties (zie Kadernota 2020-2023)	-433	-420	-260	-39	-1.152
Begrotingsresultaten (inclusief tussentijdse raadsbesluiten)	-317	-246	-42	179	-426
Aanpassing budgetten na vaststelling kadernota 2020-2023					
Programma 1					
Kosten inburgering	-11	3	0	0	-8
Lagere bijdrage RWA (inclusief WSW-deel)	14	10	33	34	91
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg	-13	-13	-13	-13	-52
Afschrijvingskosten investeringen basisschool De Wartburg	-2	-2	-2	-2	-8
Afschrijvingskosten investeringen basisschool De Olijfboom	-14	-14	-14	-14	-56
Lagere kosten Participatiewet	30	30	30	30	120
Programma 2					
Hogere kosten openbare verlichting	-50	-50	-50	-50	-200
Opbrengst begrafenisrechten	9	14	19	25	67
Meer doorbelaste interne kosten aan afvalstoffenheffing en rioolrecht	74	68	46	38	226
Programma 3					
Gewijzigde gemeentelijke bijdrage VRU	-11	-8	4	-5	-20
Programma 4					
Gewijzigde doorbelasting interne uren grondexploitatie	68	43	18	-7	122
Hogere opbrengst leges omgevingsvergunning	25	0	0	0	25

Begrotingsresultaten (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	Totaal
Programma 5					
Minder doorberekening ondersteuning Coöperatie de Kleine Schans	-71	-71	-71	-71	-284
Correctie BTW-compensatiefonds	-304	-340	-402	-402	-1.448
Correctie stelpost effecten uitgaven bij stijging woningen en inwoners	111	222	333	389	1.055
Hogere inkomsten gebruik uitvaartcentrum	10	10	10	10	40
Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene uitkering (meicirculaire 2019)	188	23	-402	-433	-624
Algemene uitkering stelpost jeugdzorg 2022 en 2023	0	0	233	233	466
Lagere opbrengsten dividend	-11	-11	-11	-11	-44
Hogere opbrengsten OZB	0	-1	26	65	90
Lagere opbrengsten toeristenbelasting	-14	-10	-6	-2	-32
Hogere opbrengst hondenbelasting	1	2	3	4	10
Renteresultaat	32	14	9	4	59
Rente grondexploitaties	43	18	0	0	61
Overige verschillen	16	-9	-10	-10	-13
Begrotingsresultaten (exclusief stelpost bezuinigingen)	-197	-318	-259	-9	-783
Begrotingsresultaten (exclusief stelpost bezuinigingen)	-197	-318	-259	-9	-783
Stelpost bezuinigingen	241	301	284	284	1.110
Begrotingsresultaten (inclusief stelpost bezuinigingen)	44	-17	25	275	327

+ = begrotingsoverschot

- = begrotingstekort

Hieronder lichten we de meest in het oog springende zaken toe. Voor een uitgebreide toelichting verwijzen wij u naar de Inleiding van de Beleidsbegroting 2020 met de beschrijving van de hoofdlijnen van deze begroting.

Correctie BTW-compensatiefonds

Alle gemeenten declareren jaarlijks hun betaalde btw via het BTW-compensatiefonds. Het rijk heeft met gemeenten een afspraak gemaakt tot welk plafond de btw gedeclareerd kan worden. Indien gemeenten teveel of te weinig declareren, wordt dit gecorrigeerd via de algemene uitkering. Tot nu werd een voorschot via de algemene uitkering gegeven op de inschatting in welke mate de declaraties van gemeenten onder het zogenoemde BCF-plafond blijven. Er was grote twijfel aan de juistheid van die inschatting. Daarom is met ingang van 2019 een andere regeling van toepassing waarbij de opgenomen voorschotten zijn afgeraamd in de algemene uitkering. In de toekomst wordt jaarlijks op basis van de laatste inzichten bij de septembercirculaire van dat jaar een nieuw voorschot gegeven. Dat voorschot wordt vervolgens afgerekend bij de meicirculaire in het volgende jaar.

Vanwege de nieuwe systematiek is door het rijk en onze toezichthouder provincie Utrecht geadviseerd in de begroting 2019-2022 een stelpost op te nemen van de te verwachte inkomsten algemene uitkering BTW-compensatiefonds welke achteraf door het rijk worden uitgekeerd. Woudenberg heeft hiertoe de volgende bedragen opgenomen in de begroting 2019-2022:

Algemene uitkering	2019	2020	2021	2022
Stelpost correctie BCF	242.000	304.000	340.000	402.000

In de meicirculaire 2018 is de verwachting gewekt dat in de septembercirculaire 2019 een extra bijdrage zou worden ontvangen voor de ruimte onder het BCF-plafond (zie toelichting stelpost BCF hoofdlijnen begroting 2019-2022). In de meicirculaire 2019 is deze verwachting te niet gedaan doordat de ruimte onder het plafond veel lager wordt geschat voor de komende jaren. Hoewel de eerste afrekening pas in de septembercirculaire 2019 plaatsvindt en de echte afrekening 2019 pas in de meicirculaire 2020, wordt bovenvermelde stelpost niet langer houdbaar geacht. Dit heeft een nadelig gevolg voor de begroting 2020-2023 van € 304.000 in 2020 oplopend naar € 402.000 in 2023.

Correctie stelpost effecten uitgaven bij stijging woningen en inwoners

In de begroting 2019-2022 is de financiële impact zichtbaar gemaakt van de toename van woningen en inwoners voor zowel de inkomsten als de uitgaven. De verwachting is dat Woudenberg de komende jaren flink zal groeien. We verwachten een stijging van 200 inwoners en 100 woningen per jaar. Bij 200 inwoners en 100 woningen zullen de inkomsten in de begroting jaarlijks met € 111.000 stijgen.

Door toename van het aantal inwoners en woningen zal het gebruik van de gemeentelijke voorzieningen toenemen en waar nodig uitgebreid moeten worden. Daarom is in de begroting 2019-2022 het effect van de toename van inwoners en woningen zowel aan de uitgavenkant als aan de inkomstenkant verwerkt via stelposten.

De beleidsontwikkelingen in de vijf programma's laten zien dat de groei van Woudenberg nu al effect heeft op de voorgestelde extra budgetten voor de komende jaren. Het effect van de toename van woningen en inwoners zit verwerkt in de diverse programma's. In de Kadernota 2020-2023 zijn de inkomsten uit de stijging van het aantal woningen en inwoners structureel als dekking meegenomen in de begrotingscijfers 2020-2023. In de begroting 2020-2023 dient de stelpost aan de uitgavenkant voor de jaren 2020 tot en met 2023 nog gecorrigeerd te worden. Deze correctie is nu verwerkt in de begroting.

Algemene uitkering (meicirculaire 2019)

De raming van de algemene uitkering 2020 en volgende jaren is gebaseerd op de meicirculaire 2019. In tegenstelling tot voorgaande jaren is in de Kadernota 2020-2023 reeds een inschatting verwerkt van de verwachte begrotingsresultaten 2020-2023. De meicirculaire 2019 laat zien dat begrotingsjaren 2020 en 2021 meevallen, echter de begrotingsjaren 2022 en 2023 vallen tegen.

De belangrijkste financiële effecten uit de meicirculaire 2019 zijn:

- nadelige afrekening accres 2018 (door het rijk is minder uitgegeven dan oorspronkelijk begroot);
- nadelige afrekening BTW compensatiefonds;
- dalende accessen voor de jaren 2020-2023 (als gevolg van een lagere loon - en prijsontwikkeling in het Centraal Economisch Plan van het Centraal Plan Bureau. Op de rijksbegroting wordt minder geld begroot voor loon- en prijsontwikkeling. De prijzen dalen van 2% naar 1,5% en de lonen dalen van 3,5% naar 2%);
- extra middelen voor Jeugdhulp. Het rijk heeft voor de jaren 2020 en 2021 extra middelen voor jeugdhulp beschikbaar gesteld. Deze zijn verwerkt in de meicirculaire 2019. Voor de jaren 2022 en verder heeft het rijk nog geen extra middelen toegezegd. Wel heeft het rijk, in overleg met de provinciale toezichthouders, aangegeven dat de gemeenten - onder voorwaarden - in hun begroting 2020-2023 voor de begrotingsjaren 2022 en 2023 een stelpost aan mogelijke inkomsten mogen meenemen ter hoogte van de bedragen zoals opgenomen voor de jaren 2020 en 2021. Voor Woudenberg betreft dit een bedrag van € 233.000 voor de begrotingsjaren 2022 en 2023;
- structurele middelen voor de hogere raadsledenvergoeding kleine gemeenten.

Welke keuzes zijn gemaakt om te komen tot een meerjarig sluitende begroting?

Goede dienstverlening aan inwoners en ondernemers, ook in de toekomst, vraagt om een robuuste begroting waarin de gemeente tenvoelers kan opvangen en hiervoor voldoende reserves heeft. In hoofdstuk 5 van de Beleidsbegroting presenteren wij u voorstellen om de komende vier jaar gemiddeld 278.000 euro per jaar te besparen. Deze voorstellen voor uitwerking van de bezuinigingsopgave passen binnen de door u gestelde kaders en meegegeven aandachtspunten.

Bij de besluitvorming over de bezuinigingsopgave in juli 2019 heeft u de volgende kaders meegegeven:

- *de bezuinigingsopgave wordt vastgesteld op € 250.000 per jaar;*
- *de mogelijkheden om te bezuinigen zijn bepalend en niet de inhoud van de programma's. De totale bezuinigingsopgave wordt dus niet vooraf verdeeld over de programma's;*
- *bezuinigingen binnen het sociaal domein alleen met draagvlak van/met Coöperatie de Kleine Schans, partners in de regio, maatschappelijke organisaties en adviesorganen;*
- *op het minimabeleid wordt niet bezuinigd;*
- *geen belastingverhogingen, tenzij de gewenste bezuinigingen van € 250.000 per jaar niet volledig in de begroting gevonden kunnen worden.*

Tijdens het debat over de kadernota is verder een aantal onderdelen binnen de gemeentelijke begroting aan de orde gekomen waarop mogelijk een besparing te realiseren zou zijn. Daarnaast is richting het college door enkele fracties de wens uitgesproken om een hoger bedrag aan besparingsvoorstellen te presenteren. Tot slot is de wens uitgesproken om besparingen zodanig in te richten, dat zodra de begroting weer meer financiële armslag laat zien, beleid en activiteiten ook relatief eenvoudig weer kunnen worden geïntensiveerd.

Direct na de raadsvergadering van 11 juli jl. is met deze kaders gestart met de verdiepende interne analyse van de verschillende beleidsprogramma's. Daarbij hebben de verantwoordelijk ambtenaren in overleg met de betreffende portefeuillehouders diverse voorstellen tot besparing opgesteld. Vervolgens zijn deze voorstellen in het college besproken. De impact van de voorstellen en diverse belangen zijn daarbij zorgvuldig afgewogen. Bezuinigingen vragen scherpe keuzes en worden gevoeld door inwoners en organisaties. Daarom hebben we ingezet op besparingen door efficiëntere en effectievere inzet van budgetten, uitvoering van taken en op de interne organisatie en besparingen die inwoners en de samenleving zo min mogelijk direct raken. Daar waar dit wel het geval is, zijn wij van mening dat dit verantwoord is en deze activiteiten, zodra er weer meer financiële armslag is, geïntensiveerd kunnen worden. Waar mogelijk heeft tevens overleg plaatsgevonden met belanghebbenden, bijvoorbeeld met Coöperatie de Kleine Schans. Belanghebbende organisaties waarvoor de besparingen direct gevolgen hebben, zijn vóór aanbieding van de Beleidsbegroting 2020 aan de gemeenteraad geïnformeerd over de voorgestelde besparing op hun budgetten. Zij zijn tevens geïnformeerd over de mogelijkheid om in te spreken in de raadscommissie, waarin de Beleidsbegroting wordt behandeld.

Bij de besluitvorming over deze begroting wordt uw raad gevraagd om zich uit te spreken en te besluiten over de besparingsvoorstellen. Afhankelijk van de definitieve besluitvorming door de raad vervolgt het college het gesprek met belanghebbenden over uitvoering van het besparingsvoorstel. Daarnaast vindt na de besluitvorming ook de financiële verwerking van de voorstellen plaats. Zoals hierboven is aangegeven, is de besparingsopgave voorsnog als stelpost in de financiële begroting opgenomen.

Duurzaamheid en Inclusie

De komende jaren wordt op diverse fronten ingezet op duurzaamheid. Duurzaamheid op het gebied van mens is bijvoorbeeld terug te zien in het duurzaam versterken en innoveren van sport-, beweeg- en cultuur aanbieders en vrijwilligersorganisaties als gevolg van de Brede Regeling Combinatiefuncties 2019-2022.

Duurzaamheid op het gebied van milieu is terug te vinden in de Regionale Energiestrategie, het verduurzamen van woningen, de voorbereiding van het opstellen van een warmtevisie en het voortzetten van de diverse acties uit de expeditie duurzaamheid.

In het kader van duurzaam financieel beleid zijn de inkomsten en uitgaven nauwkeurig onder de loep genomen en zijn in deze begroting concrete besparingsvoorstellen opgenomen.

Tot slot wordt vanuit de vijf programma's bijgedragen aan een inclusieve samenleving. Zo is het gezamenlijke doel van de verschillende onderdelen van programma één verwerkt in de visie waarin is opgenomen dat inwoners naar vermogen meedoen en naar elkaar omzien. Andere voorbeelden van bijdragen aan de inclusieve samenleving zijn de structurele samenwerking tussen de medewerkers van de buitendienst en de medewerkers van Amfors, het invulling geven aan de Banenafpraak en dat bij nieuwbouwprogrammering zo goed mogelijk wordt geprobeerd aan te sluiten bij de toekomstige woonbehoefte van alle inwoners.

Maatschappelijke participatie

De gemeente stelt zich steeds meer op als netwerkpartner door de Woudenbergse samenleving en ketenpartners een steeds grotere rol te geven bij de ontwikkeling van het dorp. Om als gemeente hierin te kunnen blijven ontwikkelen, investeren we in het vergroten van het omgevingsbewustzijn van onze medewerkers. Zodat we ons vanaf het begin bewust zijn van alle actoren, belangen en relaties en of/hoe we met participatie inwoners en organisaties tijdig betrekken bij het maken van plannen en uitvoeren van initiatieven.

Belanghebbende organisaties waarvoor de besparingen direct gevolgen hebben, zijn vóór aanbieding van de Beleidsbegroting 2020 aan de gemeenteraad geïnformeerd over de voorgestelde besparing op hun budgetten. Zij zijn tevens geïnformeerd over de mogelijkheid om in te spreken in de raadscommissie, waarin de Beleidsbegroting wordt behandeld. Afhankelijk van de definitieve besluitvorming door de raad vervolgt het college het gesprek met belanghebbenden over uitvoering van het besparingsvoorstel.

Beoogd resultaat (hoe)

De maatschappelijke effecten per programma (zie de strategiekaart voorin de begroting) zijn vertaald in concrete prestaties. Prestaties waarin we moeten excelleren om onze uitdagingen te realiseren; de zogenoemde succesbepalende factoren en indicatoren. Dit zijn prestaties waarop wij als gemeente direct invloed kunnen uitoefenen. Realisatie van onze bestuurlijke doelen gebeurt door de lijn- én projectorganisatie. Wij volgen de prestaties door in verschillende financiële stukken hierover verantwoording af te leggen. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de Wet Interbestuurlijk Toezicht door op deze wijze horizontaal verantwoording af te leggen aan uw raad en onze inwoners.

Aanpak/uitvoering

Ook dit jaar presenteren we onze begroting met een Infographic. Wij vinden het belangrijk dat inwoners weten waar de gemeente haar geld aan uitgeeft. Op de Infographic zijn de inkomsten en uitgaven van de gemeente in één oogopslag te zien. Ook is te zien wat een huishouden betaalt voor Onroerende zaakbelasting (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Conclusie

Wij stellen u voor de Beleidsbegroting 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2023 vast te stellen overeenkomstig het bij dit voorstel behorende ontwerp.

Burgemeester en wethouders van Woudenberg

Drs. S.M.T. van der Marck-Verschoor
Secretaris

T. Cnossen
Burgemeester

Bijlagen:

- Concept Beleidsbegroting 2020 en meerjarenbegroting 2021-2023
 - Concept raadsbesluit
 - Infographic
-